Załącznik nr 4
do Regulaminu wyboru projektów
w ramach programu Fundusze Europejskie
dla Dolnego Śląska 2021-2027
nr naboru: FEDS.02.01-IZ.00-227/25

Mechanizm monitorowania i wycofania w przypadku wykorzystania infrastruktury na cele prowadzenia działalności gospodarczej o charakterze pomocniczym (dotyczy instalacji OZE nieobjętej pomocą publiczną/de minimis dla naborów dedykowanych OZE lub jeśli instalacja OZE jest elementem uzupełniającym)

1. Dokument ma zastosowanie do projektu obejmującego swym zakresem dofinansowanie instalacji wytwarzającej energię elektryczną z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) w celu zaspokajaniu potrzeb własnych, gdy instalacja ta będzie posiadać podłączenie do sieci energetycznej umożliwiające przesyłanie wytwarzanej energii.

   Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej – wprowadzanie nadwyżek wytworzonej energii elektrycznej do sieci stanowi działalność gospodarczą podlegającą reżimowi przepisów o pomocy publicznej. Możliwe jest jednak uznanie tego działania za działalność pomocniczą nie podlegającą pomocy publicznej, pod warunkiem monitorowania ilości oddawanej energii do sieci energetycznej. Oznacza to obowiązek objęcia projektu mechanizmem monitorowania i wycofania.

2. Obowiązek zastosowania tzw. mechanizmu monitorowania i wycofania w odniesieniu do działalności prowadzonej na infrastrukturze otrzymującej finansowanie publiczne uregulowano w pkt 207 Komunikatu Komisji, Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (2016/C 262/01). Uwzględniając zapisy pkt 207 Komunikatu Komisji, Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (2016/C 262/01), w przypadkach infrastruktury podwójnego wykorzystania, jeżeli jest ona prawie wyłącznie wykorzystywana do celów działalności niegospodarczej, Komisja Europejska uznała, że finansowanie takiej infrastruktury może w całości wykraczać poza zakres zasad pomocy państwa, pod warunkiem, że użytkowanie do celów działalności gospodarczej ma charakter czysto pomocniczy. Działalność gospodarcza ma charakter pomocniczy o ile ma charakter „działalności bezpośrednio powiązanej z eksploatacją infrastruktury, koniecznej do eksploatacji infrastruktury lub nieodłącznie związanej z podstawowym wykorzystaniem o charakterze niegospodarczym oraz pochłania takie same nakłady jak podstawowa działalność o charakterze niegospodarczym, takie jak materiały, sprzęt, siła robocza lub aktywa trwałe”. **Działalność gospodarcza wynikająca z wykorzystania infrastruktury całkowicie zachowa swój dodatkowy charakter, w sytuacji, gdy wydajność przydzielona co roku na taką działalność nie przekracza 20% całkowitej rocznej wydajności infrastruktury.**
   W takim przypadku, prowadzenie działalności gospodarczej wyłącznie o charakterze

pomocniczym względem działalności podstawowej (niegospodarczej) stanowi wyjątek od obowiązku stosowania przepisów pomocowych. W pozostałych sytuacjach prowadzenie działalności gospodarczej z wykorzystaniem infrastruktury objętej wsparciem będzie wiązać się z koniecznością zastosowania przepisów dotyczących pomocy publicznej.

3. Ponieważ oddawanie energii do sieci traktowane jest jako działalność gospodarcza, istnieje konieczność monitorowania sposobu wykorzystania instalacji wytwarzającej energię elektryczną z OZE. W przypadku, gdy zakres działalności gospodarczej przekroczy poziom założony w umowie o dofinansowanie[1], zaistnieje konieczność dokonania zwrotu części dofinansowania uzyskanego na niegospodarczą część projektu.

   Za działalność gospodarczą uznaje się więc przekazanie do sieci energii elektrycznej, która nie została w ujęciu ilościowym rozliczona z energią pobraną z sieci w skali roku.

4. Monitorowanie sposobu wykorzystania infrastruktury odbywa się co najmniej przez cały okres jej amortyzacji. Oznacza to, że mechanizm monitorowania i wycofania jest niezależny od okresu trwałości projektu.

5. Mechanizm obejmuje infrastrukturę na którą przyznano dofinansowanie. Oznacza to, że przedmiotem monitorowania nie można ustanowić szerszego zespołu urządzeń tworzących określoną infrastrukturę – np. całej infrastruktury wykorzystywanej w danym podmiocie, ani węższego zespołu urządzeń – np. najistotniejszego z punktu widzenia przeznaczenia infrastruktury. Co więcej – jeśli w ramach danej infrastruktury poszczególne elementy/składniki są w różnym zakresie wykorzystywane do działalności gospodarczej przedmiotem monitorowania powinien być każdy z elementów/składników tej infrastruktury (odrębnie dla każdego elementu).

6. Amortyzacja, co do zasady, powinna być ustalona na podstawie ustawy o rachunkowości. Przy ustalaniu okresu amortyzacji i rocznej stawki amortyzacyjnej uwzględnia się okres ekonomicznej użyteczności środka trwałego, tj. czas w którym według oczekiwań będzie on użytkowany i z tego tytułu będą osiągane korzyści ekonomiczne. Istotne jest, by amortyzacja w sposób realny odzwierciedlała stopniowe zużywanie się majątku trwałego w czasie.

   Jeśli Wnioskodawca/Beneficjent/Realizator nie stosuje amortyzacji w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości może zastosować metody amortyzacji w oparciu o ustawę o podatku dochodowym od osób fizycznych/ustawę o podatku dochodowym od osób prawnych. W załącznikach do ustaw podatkowych określono procentową, roczną stawkę amortyzacji dla poszczególnych grup środków trwałych. Odpisów amortyzacyjnych dokonuje się z zastosowaniem stawek przewidzianych w tych wykazach oraz określonych metod dla poszczególnych składników aktywów, dla zakupów powyżej 10.000 zł.

   Niezależnie od przyjętej metody określenia okresu amortyzacji, trzeba mieć na względzie obowiązek posługiwania się międzynarodowo uznanymi standardami i metodami dopuszczonymi przez przepisy bilansowe czy podatkowe, zatem nie jest

[1] Ilekroć w dokumencie jest mowa o umowie o dofinasowanie należy przez to również rozumieć decyzję o dofinansowaniu projektu i porozumienie o dofinansowanie projektu.

dopuszczalne swobodne określenie okresu amortyzacji w oparciu o niestosowaną powszechnie metodykę.

7. **Wybrany sposób amortyzacji nie może być zmieniony i musi być stosowany w sposób konsekwentny przez cały okres używania środka trwałego, aż do momentu jego pełnego zamortyzowania.**
8. **Beneficjent/Realizator dokonuje wyboru okresu amortyzacji dla każdego środka trwałego osobno. Rekomenduje się, aby infrastruktura objęta mechanizmem monitorowania stanowiła odrębny środek trwały, tj. aby nie zwiększała wartości początkowej innego środka trwałego.**
9. W sytuacji, w której poszczególne składniki dofinansowanej infrastruktury amortyzują się w różnych okresach, każdy ze składników powinien podlegać mechanizmowi monitorowania we właściwym dla niego okresie amortyzacji. Oznacza to, że **nie jest możliwe** przyjęcie średniego okresu amortyzacji dla wszystkich składników infrastruktury i stosowanie mechanizmu w tym uśrednionym okresie. Jest natomiast możliwe przyjęcie dla wszystkich składników danej infrastruktury jednolitego okresu równego okresowi amortyzacji tego składnika infrastruktury, który amortyzuje się najdłużej.
10. **Wybór metody dokonany zostanie na etapie składania wniosku o dofinansowanie w załączniku Zobowiązanie stosowania mechanizmu monitorowania i wycofania w przypadku wykorzystania infrastruktury na cele prowadzenia działalności gospodarczej o charakterze pomocniczym.**
11. Okres stosowania mechanizmu monitorowania i wycofania dla danego składnika infrastruktury rozpoczyna się z dniem przyjęcia go do użytkowania jako środka trwałego.
12. Jeżeli na daną infrastrukturę beneficjent/realizator otrzymuje wsparcie publiczne również z innych źródeł, niż FEDS 2021-2027, należy brać pod uwagę wszystkie źródła finansowania i zasady, na jakich wsparcie to zostało udzielone, oraz włączyć je w zakres monitorowania.
13. **Monitorowanie wykorzystania infrastruktury odbywa się w cyklach rocznych (rok kalendarzowy rozpoczynający się 1 stycznia i kończący 31 grudnia)**, przy czym w uzasadnionych przypadkach możliwe jest określenie innego okresu sprawozdawczego od przyjętego roku obrachunkowego Beneficjenta do prowadzenia rozliczeń zgodnie z zasadami rachunkowości. Jeżeli rozpoczęcie lub zakończenie okresu stosowania mechanizmu monitorowania i wycofania przypada w trakcie roku sprawozdawczego, dany cykl sprawozdawczy obejmuje niepełny rok. Nie ma możliwości określenia średniorocznego gospodarczego wykorzystania infrastruktury w odniesieniu do całego okresu użytkowania dofinansowanej infrastruktury.
14. Monitorowanie wykorzystania infrastruktury odbywa się w oparciu o ilość wyprodukowanej w ciągu roku energii [kWh].
15. Beneficjent/Realizator oświadcza, że moc instalacji OZE została obliczona tak, aby zaspokajać potrzeby własne, a nierozliczone nadwyżki energii [kWh] co do zasady wynikać mogą z przyczyn niezależnych od Beneficjenta/Realizatora.

Oznacza to, że instalacja OZE będzie w skali roku wykorzystywana do prowadzenia działalności gospodarczej nie więcej niż w 20% w skali roku (tj. że nie więcej niż 20% energii wyprodukowanej w danym roku zostanie oddana do sieci i nie rozliczona w stosunku do energii pobranej z sieci w ujęciu ilościowym, tj. w kWh).

16. Metodyka ustalająca podział wykorzystania instalacji na cele działalności gospodarczej i niegospodarczej opisana we wniosku aplikacyjnym i stanowiącym załącznik do Umowy o dofinansowanie nie może ulec zmianie w całym okresie monitorowania.
17. Beneficjent/Realizator wykorzystujący instalację sfinansowaną w ramach Projektu do prowadzenia zarówno działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej, zobowiązuje się do rozdzielenia kosztów, finansowania, i przychodów/dochodów z każdego rodzaju działalności, konsekwentnie stosując obiektywnie uzasadnione zasady rachunku kosztów. W związku z tym, wykazywane przez Beneficjenta/Realizatora proporcje wykorzystania instalacji do obu rodzajów działalności powinny mieć odzwierciedlenie w stosownych dokumentach finansowo-księgowych lub innych dokumentach prezentujących wymagane informacje.
18. Beneficjent jest zobowiązany do składania do IZ FEDS 2021-2027 rocznych sprawozdań o zakresie działalności gospodarczej prowadzonej z wykorzystaniem instalacji sfinansowanej w ramach Projektu, w terminie **do 30 dnia następującego po zakończeniu okresu sprawozdawczego** (w przypadku, gdy okres sprawozdawczy obejmuje okres od 1 stycznia do 31 grudnia danego roku, sprawozdanie należy przedłożyć najpóźniej do 30 stycznia roku następnego).

    Sprawozdanie zawiera w szczególności:

    a) całkowity poziom produkcji energii w roku, którego dotyczy sprawozdanie, wyrażony w kWh;
    b) poziom wykorzystania instalacji do prowadzenia działalności gospodarczej w roku, którego dotyczy sprawozdanie, wyrażonej w kWh (energia oddana do sieci i nierozliczona);
    c) poziom wykorzystania instalacji do prowadzenia działalności niestanowiącej działalności gospodarczej w roku, którego dotyczy sprawozdanie, wyrażonej w kWh (energia zużyta na potrzeby własne, energia oddana do sieci i rozliczona w stosunku do energii pobranej z sieci);
    d) dokumenty potwierdzające ilość energii, o której mowa w pkt a)-c), a w szczególności dokumenty, na podstawie, których można potwierdzić proporcje wykorzystania instalacji do prowadzenia działalności gospodarczej i niegospodarczej w zakresie danego roku (np. rozliczenia z dostawcą energii).

19. W przypadku, gdy w którymkolwiek roku objętym mechanizmem monitorowania i wycofania poziom wykorzystania instalacji do prowadzenia działalności gospodarczej przekroczy pułap 20%, Beneficjent będzie zobowiązany do zwrotu części dofinansowania uzyskanego na niegospodarczą część instalacji.

    Mechanizm monitorowania i wycofania powinien być stosowany zgodnie z zasadami opisanymi w poniższym przykładzie.

    Przykład:

Beneficjent otrzymał finansowanie publiczne (FP) niestanowiące pomocy publicznej na zakup/wytworzenie infrastruktury np. o 10-letnim okresie amortyzacji.

FP = IDNG x KK,

Gdzie:

IDNG – poziom dofinansowania infrastruktury ze środków publicznych w zakresie działalności niegospodarczej (dofinansowanie niestanowiące pomocy publicznej),

KK – koszty kwalifikowalne.

Zastosowany mechanizm monitorowania wskazuje następujące proporcje poszczególnych typów działalności prowadzonej na infrastrukturze:

Rok 1: 100 % działalność niegospodarcza; 0% działalność gospodarcza – brak pomocy publicznej

Rok 2: 88% działalność niegospodarcza; 12% działalność gospodarcza – brak pomocy publicznej

Rok 3: 92% działalność niegospodarcza; 8% działalność gospodarcza – brak pomocy publicznej

Rok 4: 83% działalność niegospodarcza; 17% działalność gospodarcza – brak pomocy publicznej

Rok 5: 72% działalność niegospodarcza; 28% działalność gospodarcza – pomoc publiczna

Rok 6: (…)

Rok 7: (…)

Rok 8: (…)

Rok 9: (…)

Rok 10: (…)

Mechanizm wyliczania kwoty podlegającej zwrotowi przez beneficjenta:

Przy założeniu, że całkowite koszty kwalifikowalne infrastruktury wynoszą 10 000 000 zł i udzielono wsparcia w maksymalnej wielkości dopuszczalnej dla działalności niegospodarczej, czyli 100% kosztów, beneficjent otrzymał:

FP = 100% x 10 000 000 zł = 10 000 000 zł

finansowania publicznego niestanowiącego pomocy publicznej.

Mając na względzie konieczność monitorowania wykorzystania zasobów infrastruktury w cyklach rocznych, udzielone dofinansowanie oraz koszty kwalifikowalne infrastruktury należy podzielić przez liczbę lat odpowiadających okresowi amortyzacji infrastruktury – w omawianym przykładzie: 10.

„Roczna alokacja” kosztów kwalifikowalnych (RKK) wynosi:

RKK = 1/10 x 10 000 000 zł = 1 000 000 zł,

a „roczna alokacja” udzielonego finansowania publicznego (RFP) – w niniejszym przypadku odpowiada w całości wartości rocznej alokacji finansowania publicznego w zakresie działalności niegospodarczej (RFPDNG) wynosi:

RFP = RFPDNG = 1/10 x 10 000 000 zł = 1 000 000 zł.

Jako że dopuszczalny limit pomocniczej działalności gospodarczej został przekroczony w roku 5, działalność gospodarcza wykonywana na infrastrukturze w tym roku nie może być uznana za działalność pomocniczą i całe 28% działalności gospodarczej musi zostać uznane za działalność gospodarczą sensu stricto podlegającą zasadom pomocy publicznej. Dofinansowanie przypadające na rok 5 powinno być zredukowane w następujący sposób:

1) należy wyliczyć kwotę finansowania publicznego przypadającą na finansowanie działalności niegospodarczej (RFPDNGn) w danym roku:

   RFPDNGn = DNGn x IDNG x RKK,

   Gdzie:

   DNGn – procentowy udział w roku „n” działalności niegospodarczej w ramach rocznej wydajności infrastruktury,

   IDNG – intensywność dofinansowania infrastruktury ze środków publicznych w zakresie działalności niegospodarczej (dofinansowanie niestanowiące pomocy publicznej),

   RKK – „roczna alokacja” kosztów kwalifikowalnych infrastruktury zakupionej/wytworzonej w ramach projektu.

   W przyjętym przykładzie:

   RFPDNGn = 72% x 100% x 1 000 000 zł = 720 000 zł

   prawidłowo udzielonego finansowania publicznego przypadającego na działalność niegospodarczą w danym roku.

2) następnie należy określić wielkość dopuszczalnego finansowania publicznego (pomocy publicznej) przypadającego na finansowanie działalności gospodarczej (RFPDGn) w danym roku:

   RFPDGn = DGn x IDG x RKK,

   Gdzie:

   DGn – procentowy udział w roku „n” działalności gospodarczej w ramach rocznej

   wydajności infrastruktury,

   IDG – intensywność dofinansowania infrastruktury ze środków publicznych w zakresie działalności gospodarczej (dofinansowanie stanowiące pomoc publiczną),

   RKK – „roczna alokacja” kosztów kwalifikowalnych infrastruktury zakupionej/wytworzonej w ramach projektu.

W przyjętym przykładzie dopuszczalna intensywność wsparcia wynosi 50%:

RFPDGn = 28% x 50% x 1 000 000 zł = 140 000 zł

dopuszczalnego finansowania publicznego (pomocy publicznej) przypadającego na działalność gospodarczą w roku 5. Jednocześnie jest to kwota podlegająca legalizacji pomocy, o której mowa w dalszym punkcie, o ile będzie to możliwe.

3) w ostatnim kroku należy wyliczyć kwotę przypadającą do zwrotu (Zn) za dany rok – przy założeniu możliwości legalizacji pomocy publicznej:

Zn = RFP – (RFPDNGn + RFPDGn)

W przyjętym przykładzie:

Zn = 1 000 000 zł – (720 000 zł + 140 000 zł) = 140 000 zł

stanowi kwotę przypadającą do zwrotu.

Podsumowując, w przypadku możliwości legalizacji pomocy publicznej – powyższe operacje można sprowadzić do jednego wzoru:

Zn = RFP – (DNGn x IDNG x RKK + DGn x IDG x RKK)

Zn = 1 000 000 zł – (72% x 100% x 1 000 000 zł + 28% x 50% x 1 000 000 zł) = 1 000 000 zł – (720 000 zł + 140 000 zł) = 140 000 zł

Jeżeli legalizacja nie jest możliwa, zwrotowi podlega część finansowania publicznego odpowiadająca skali ograniczenia udziału działalności niegospodarczej w danym roku (Zn). Wartość tę można wyliczyć jako różnicę między roczną alokacją finansowania publicznego działalności niegospodarczej (RFPDNG) a wartością finansowania publicznego działalności niegospodarczej w roku „n” (RFPDNGn), zredukowanego w wyniku zmniejszenia udziału działalności niegospodarczej:

Zn = RFPDNG - RFPDNGn

Wartość dofinansowania podlegająca zwrotowi wynosi:

Zn = 1 000 000 zł – 720 000 zł = 280 000 zł.

Analogiczna kalkulacja powinna być przeprowadzona oddzielnie dla każdego roku monitorowania infrastruktury, w którym nastąpiło przekroczenie dopuszczalnego (20%) limitu działalności pomocniczej.

UWAGA!!! Nie jest dopuszczalne zastosowanie rozwiązania, zgodnie z którym kwota przypadająca do zwrotu byłaby obliczana jedynie dla „nadwyżki” działalności gospodarczej ponad 20% dopuszczalnego limitu działalności pomocniczej (w omawianym przypadku byłoby to 8%).

Należy wskazać, że w powyższym przykładzie, dla uproszczenia kalkulacji, przyjęto założenie, że dofinansowanie zostało udzielone w wysokości 100% kosztów

kwalifikowalnych, jednak przed wyliczeniem kwoty podlegającej wycofaniu należy uwzględnić fakt, że w danym projekcie dofinansowanie mogło zostać udzielone w wysokości mniejszej niż maksymalna (100% kosztów kwalifikowalnych) oraz ewentualne korekty kosztów lub pomniejszenia dofinansowania (związane np. **ze zmianami kwalifikowalności VAT** czy ewentualnymi korektami nałożonymi w międzyczasie).

Dla przykładu, w sytuacji, gdy koszty po korektach wyniosły 9 000 000 zł, a rzeczywista wielkość dofinansowania (po uwzględnieniu korekt) wynosi 7 500 000 zł, wyliczenia w rozpatrywanym przykładzie wyglądałyby następująco:

- „roczna alokacja" kosztów wynosi:

  RKK = 1/10 x 9 000 000 zł = 900 000 zł,

- "roczna alokacja" udzielonego finansowania publicznego wynosi:

  RFP = RFPDNG = 1/10 x 7 500 000 zł = 750 000 zł.

1) RFPDNGn = 72% x 100% x 900 000 zł = 648 000 zł

2) RFPDGn = 28% x 50% x 900 000 zł = 126 000 zł

3) Zn = 750 000 zł – (648 000 zł + 126 000 zł) = (-)24 000 zł.

Ponieważ kwota przypadająca do zwrotu jest mniejsza od zera, oznacza to, że w danym roku nie wystąpiło nadmierne finansowanie publiczne działalności gospodarczej prowadzonej na infrastrukturze, zatem nie ma obowiązku zwrotu dofinansowania. Natomiast 126 000 zł podlega legalizacji pomocy, jeżeli legalizacja jest możliwa.

20. Ze zwrotem dofinansowania z tytułu przekroczenia limitu dopuszczalnej działalności pomocniczej będzie wiązać się również zwrot dofinansowania kosztów pośrednich (ze względu na zasady określone dla tych kosztów), zwrot dofinansowania z tytułu przekroczenia % limitów innych wydatków, w związku z dostosowaniem budżetu projektu, a także – jeżeli dotyczy – podatku VAT, jeżeli uległa zmiana jego kwalifikowalności w projekcie.
21. W przypadku wykorzystania infrastruktury powyżej poziomu 20% do celów działalności gospodarczej, poza dokonaniem zwrotu części dofinansowania, konieczne jest przeprowadzenie procedury legalizacji pomocy de minimis / publicznej nie podlegającej zwrotowi, o ile legalizacja będzie możliwa. Legalizacja pomocy de minimis / publicznej wymaga weryfikacji zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz podpisania aneksu do Umowy o dofinansowanie. Podstawy prawne udzielenia pomocy de minimis / publicznej wskazane są w Regulaminie naboru.
22. Niezależnie od powyższego, może być wymagana aktualizacja analizy finansowej projektu.